

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Румяна Пейчева-Форсайт

на дисертационния труд

на Мария Николаева Стойчева, докторант в Катедра „Дидактика” на Факултета по педагогика, Софийски университет “Св. Климент Охридски”

на тема:

„Колаборативен подход в дистанционното обучение за изграждане и развитие на учеща се общност в обучението по специализиран чужд език“
за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
по научна специалност 1.2. „Педагогика (Електронно обучение)“

Мария Стойчева е избрала за изследване и разработване проблем, който се отличава с перманентна **значимост и актуалност**, а именно изследването на фактори, които да направят ученето на чужд език по-привлекателно и ефективно, конструирането на модел на тяхното методическо съчетаване и едinodeйствие, прилагането на този модел в реалното обучение и намиране на емпирични доказателства за неговия ефект върху овладяването на езика. Едва ли има съмнение, че в условията на глобална комуникация – личностна и професионална - това е сериозен и актуален проблем. В създадения от дисертантката модел/дизайн на курс се търси работеща симбиоза между фактори като дигиталните технологии, контекстното учене, ученето чрез колаборация, ученето в онлайн среда, които в разнообразни контексти, по отделно и в различни съчетания, са доказали и доказват своя положителен ефект по отношение на мотивацията и резултативността на ученето като цяло. В своето дисертационно изследване авторката търси ефектът на тези фактори в единство върху чуждоезиковото учене. Тя обаче не се ограничава с това, а търси и проекциите на това сечение/симбиоза върху възможностите да се формира учеща се общност – тема, придобиваща все по-голяма актуалност в света на социалните медии и глобалната икономика.

Мария Стойчева демонстрира **задълбочено познание на научната проблематика** на всички изследвани от нея теоретични области и критичен подход при анализа на най-значимите и съвременни публикации в тях. Това ѝ помага за концептуализирането на

теоретичното сечение, което изследва, а именно сечението между обучението по специализиран чужд език, колаборативния подход в ученето, електронното онлайн обучение, формирането на учеща общност.

В структурно отношение дисертацията е разгърната на 206 страници и обхваща увод, три глави, заключение и 25 страници приложения. Прави впечатление богатата библиография не само от гледна точка на големия брой съвременни литературни източници - 213, но и на включването на публикации на три езика - 51 български, 69 френски и 93 английски.

Теоретичната платформа на своето изследване М. Стойчева изгражда в **първа глава на дисертацията**. Направеният анализ на ключовите за изследването теоретични области систематично води до изкристализиране на онези идеи и теоретични постановки, които играят важна роля за формиране и характеризирание на коментираното по-горе сечение. Докторантката коректно представя различни авторски позиции в областите на теоретичен анализ и критично оценява тяхната релевантност по отношение на нейното изследване. Особено важно е операционализирането на концепцията за формиране на онлайн учещи общности, която по-нататък в дисертацията служи като теоретична основа на емпиричното изследване и анализ на данните от него.

Един от най-съществените приноси на дисертационния труд се помещава в **глава втора**, където е представен разработеният от авторката дизайн/модел на обучение и са описани неговите педагогическите, организационни и технологични аспекти. Важно от гледна точка на изследователската методика е представянето на пилотното изследване на модела преди етапа на неговото реално приложение в практиката, което дава възможност на авторката да го усъвършенства.

Емпиричното изследване като методология, методика, организация, реализиране е представено в **трета глава**. Чрез анализа на данните от изследването М. Стойчева систематично доказва реализирането на изследователските цели и потвърждаването на изследователската хипотеза. Анализът на данните дава убедителни отговори на всички изследователските въпроси. Данните потвърждават и демонстрират и ефективността на съчетание/симбиоза на разнообразните фактори за поэтапното формиране на учеща се общност, което от своя страна допринася за повишаване на мотивацията за учене и неговата резултативност при овладяването на чужд език за професионални цели.

Дисертантката е избрала социоконструктивистката парадигма като методологическа основа на емпиричното си изследване, която е напълно адекватна на неговите цели и на природата на изследвания феномен - изграждането на учеща общност чрез прилагането на колаборативния подход в чуждоезиковото обучение в дистанционна онлайн среда. Това е едно качествено изследване, което има характер на изследване на индивидуален случай (case study) в съчетание с изследване в действие (action research). Широката палитра от изследователски методи (качествени и количествени), допринася за цялостно обхващане на изследваните процеси и явления във времето и пространството, в които те функционират и се разгръщат. Множеството и разнообразието на изследователските методи осигуряват триангулация на данните, което допринася за надеждността на валидността на направените анализ и заключения.

Както теоретичната част, така и емпиричната са добре визуализирани със схеми, диаграми и таблици, което допринася в голяма степен за възприемането и осмислянето на текста. Подробното и нагледно представяне на данните от емпиричното изследване (както в дисертацията, така и в приложенията) недвусмислено потвърждава авторството и достоверността на получените резултати.

Авторефератът отразява адекватно съдържанието на дисертационния труд и основните резултати и приноси на докторанта.

Като изразявам пълното си съгласие с представените в автореферата от докторант Мария Стойчева **приноси с теоретичен и приложен характер** и в качеството си нейн научен ръководител бих искала да добавя следното: Разработването на модел на педагогически дизайн на електронно дистанционно обучение по специализиран чужд език, базиран на колаборативния подход (реализиран на основата на синхронна и асинхронна онлайн комуникация), водещ до формирането на онлайн учеща общност и доказването по емпиричен път на неговото педагогическа ефективност, съдържа в себе си иновативни елементи, чието съчетаване е сред основните приноси на труда на докторантката – в теоретичен и практически план. Реализирането на този принос е плод на многогодишен труд, свързан с усъвършенстването на докторантката в редица теоретико-практически области, които излизат във нейната професионална подготовка – преподаването на чужд език, а именно области като педагогика, информационни и комуникационни технологии, дизайн на електронни ресурси и електронен курс, преподаване в онлайн учебна среда.

Именно съчетаната експертиза в тези области и стремежа на Мария Стойчева към усъвършенстване на професионалната ѝ практика резултира във високата стойност на настоящия дисертационен труд, за който вярвам, че ще бъде изключително полезен и за теоретиците, и за практиците в разработваните от нея области.

Посочените **публикации** по темата на дисертацията говорят за наличието на траен и задълбочен изследователски интерес по дисертационната проблематика, в следствие на което е формирано високо ниво на професионална компетентност. Броят на представените публикации съответства на изискванията на СУ за публична защита на дисертационния труд.

Заключение

Дискутираните качества и приноси на представения дисертационен труд, както и качествата на Мария Стойчева, демонстрирани в него ми дават основание с убеденост да предложа на уважаемото жури да гласува за присъждане на образователната и научна степен „**ДОКТОР**“ на Мария Николаева Стойчева по научна специалност 1.2. „Педагогика (Електронно обучение)“.

29.08.2016 г.

Написал становището:

(проф. д-р Румяна Пейчева-Форсайт)